

УДК: 811.133.1'366.584

ББК: 81.471.1-213

ПОЗИЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ФОРМ МАЙБУТНЬОГО ЧАСУ В СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

КІРКОВСЬКА І. С.

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Робота присвячена позиційному аналізу форм майбутнього часу futur simple, futur immédiat, futur dans le passé, futur antérieur у системі сучасної французької мови. Проаналізовано образ часу та різні етапи його формування в лінгвістичній свідомості мовця з позиції теорії психосистематики. Особливу увагу звернено на теперішній час як єдиний носій синкретичного змісту, який складається з частки минулого та майбутнього часів.

Ключові слова: презенс, інциденція, декаденція, претеріт, майбутній категоричний, майбутній гіпотетичний, граматична синонімія, хронотип, модальний генезис.

The work describes the positional analysis of the future forms of Futur Simple, Futur Immédiat, Futur dans le Passé, Futur Antérieur tenses in the French language. The author describes the tense image and different ways of its formation in the speaker's linguistic consciousness from the psycho-systematics point of view. The research places special emphasis on the present tense as the only carrier of syncretic meaning. It consists of the past and future particles.

Key words: presens, incidence, decadence, preterite, future definite, hypothetical future, grammatical synonymy, chronotope, modal genesis.

Пропонована стаття присвячена позиційному аналізу форм майбутнього часу в руслі теорії психосистематики Г. Гійома. Актуальність теми зумовлена спрямованістю сучасного мовознавства на вивчення мовних фактів у безперервному зв'язку з поведінкою свідомості мовця. Чимало наукових течій, шкіл та напрямів досліджують саме "поведінку" свідомості та її дискурсивні вияви. Когнітивістика, психолінгвістика, ментальна лінгвістика та, нарешті, теорія психосистематики, яка є менталістською за своєю суттю, – усі вони зосереджують увагу на виявах мовленнєвої поведінки мовця, з одного боку, та саморегулятивній мовній системі, з іншого боку.

Метою цієї статті є позиційний аналіз форм майбутнього часу в сучасній французькій мові.

Поставлена мета передбачає виконання таких завдань:

- розглянути образ часу в теорії психосистематики Г. Гійома;
- дослідити граматичну синонімію презенса в сучасній французькій мові;
- представити позиційну інтерпретацію форм майбутнього часу в сучасній французькій мові (Futur simple, Futur immédiat, Futur dans le passé, Futur antérieur);
- відтворити графічну модель образу часу з позиції теорії психосистематики.

Об'єктом дослідження слугують форми майбутнього часу сучасної французької мови.

Предметом дослідження є позиційна інтерпретація форм майбутнього часу сучасної французької мови.

1. "Образ часу" в теорії психосистематики Г. Гійома

Система дієслівних форм за Г. Гійомом становить собою поетапний розвиток "образу часу" в лінгвістичній свідомості мовця від найбільш загального до розчленованого. Різні етапи формування уявлення про час відповідають часу "в потенції", "у становленні" та "в бутті" (in possé, in fieri, in esse). Ці етапи по-різному характеризують час, у який вміщується дія. У системі мови процес формування уявлення про час можна графічно зобразити так [1, с. 57; 2, с. 77; 8, с. 91; 9, с. 243]:

номінальні форми (час *in posse*, інфінітив, прислівник)
 ↓
 субжонктив (час *in fieri*, *subjonctif*)
 ↓
 індикатив (час *in esse*, часи дійсного способу)

На кінцевому етапі (*temps in esse*) "образ часу" досягає повного розвитку і відбувається розділ на три епохи – три часових плани: минуле, теперішнє, майбутнє. На думку Г. Гійома, мовець усвідомлює, що теперішній час конструюється часткою, яка щойно відбулась і часткою, яка ось-ось відбудеться. Г. Гійом називає хронотипом ω частку, яка поринула в минуле, а хронотипом α частку, яку принесе з собою майбутнє. Співіснування цих двох хронотипів є необхідною і достатньою умовою для того, щоб відділити теперішнє від минулого і від майбутнього одночасно. У ході такого "розподілу" виокремлюється форма презенса. Саме цей факт приводить Г. Гійома до думки про те, що в мовному відношенні такий стан речей виражається в існуванні єдиної часової форми для цього часового плану, теперішній час дає дві часові граматичні форми: теперішній недоконаний (*Présent de l'inaccompli*) і теперішній доконаний (*Présent de l'accompli*), який, як він сам вважав, він назвав не надто вдало – *Passé composé* [3].

Поняття часу тісно пов'язане з поняттям дії. Для ілюстрації механізму протікання часу Г. Гійом запроваджує такі поняття, як *інциденція* (час, який наближається) та *декаденція* (час, який минає). Інциденція – це значущий момент, що фіксується мовою, який передає момент перетину двох понять дії та часу в дієслові [4, с. 115]. У дієслівних формах під інциденцією розуміють момент перетину дії з плином часу і розчленування часу на відрізки: дія, яка попадає на потік часу, розсікає його формою теперішнього на відрізок минулого часу і відрізок майбутнього. Сам момент теперішнього, який передається формою презенса, є двоскладовим. Він складається з моменту минулого і моменту майбутнього. Це можна представити такою схемою (рис. 1) [1, с. 76; 2, с. 55–56; 8, с. 124]:

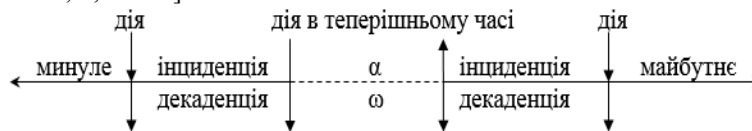

Рис. 1

Форма презенса розсікає лінію часу в точці перетину дії з часом, тобто в точці інциденції, на минуле та майбутнє, причому сама дія разом із часом поринає в минуле, спускаючись у царину декаденції. Розділ лінії часу моментом теперішнього на минуле та майбутнє визнають практично всі лінгвісти й філософи. А ось вплив його вертикального розділу на частини інциденції і декаденції, як правило, залишається поза увагою. Саме ця особливість "теперішнього" часу пояснює наявність у французькій мові кількох форм минулого часу та двох форм майбутнього (*Futur simple* та *Futur dans le passé*). Вони відображають момент інциденції (момент "зустрічі" дії з часом) і момент декаденції ("відхід" дії в минуле). Верхній рівень (інциденція) відповідає моменту перетину дії з часом. У цей момент дія представлена формою *Imparfait* (претеріт) та *Futur simple* (футурума простого). Нижній рівень (декаденція) відповідає моменту "відходу" дії в минуле. Така дія представлена і в інциденції, і в декаденції, тобто в процесі розгортання дії і в частковій доконаності форм імперфекту (*Imparfait*) та футурума гіпотетичного (*Futur dans le passé*). Схематично це буде виглядати так (рис. 2):

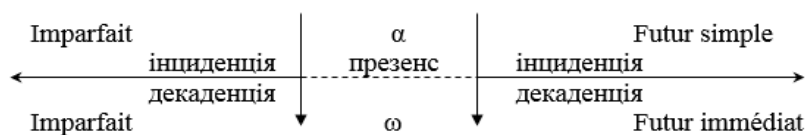

Рис. 2

Так, претеріт (*Imparfait*) означає процес здійснення дії в минулому в момент інциденції, яка утворює часову рамку дії. Дія не виходить за межі цієї рамки, але може повторюватися, бути тривалою. "Відходу" дії у минуле форма претеріта не передає. Форма імперфекта представляє дію в інциденції плюс декаденції, тобто як таку, що відбувається в минулому і вже частково здійснилася. Оскільки форма гіпотетичного майбутнього при формуванні системи французького дієслова знаходиться на одну сходинку нижче простого категоричного футурума, то декаденцією відносно цієї форми постає гіпотетичний футурум, який виражає некатегоричне твердження. Звідси походять і вживання цієї форми в умовному способі: *s'il travaille, il réussira* – *s'il travaillait, il réussirait* [1, с. 98; 6, с. 30].

2. Граматична синонімія презенса

Теперішній час розділяє минуле та майбутнє і постає як щось цілісне з двох часток: частки α – частки часу, що наближається, або інциденції (*incidence*) та частки ω – частки часу, що минає, або декаденції (*décadence*), а межа, що їх розділяє, є моментом мовлення, який розмежовує ту частину мовлення, що здійснилася, з тією, що повинна відбутися (рис. 3) [7, с. 28].

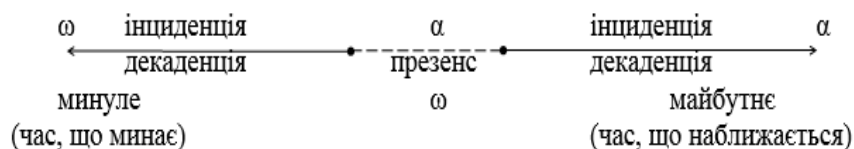

Рис. 3.

Поєднавши інциденцію та декаденцію, мовна свідомість у такий спосіб фіксує перебіг реального часу: майбутнє, що не встигло стати теперішнім, тієї ж миті переходить у минуле. Отже, презєнс має дочасну композицію (біном). Ця композиція повторюється як у плані минулого, так і у плані майбутнього, де інцидентними часами виступають простий минулий (*Passé composé*) та простий майбутній (*Futur simple*), а декадентними – імперфект (*Imparfait*) та гіпотетичне майбутнє (*Futur dans le passé*). Оскільки їхня семантична структура є динамічною, обсяг кожної частки, тобто інциденції та декаденції, може усвідомлюватися як такий, що збільшується чи як такий, що зменшується. Саме тому теперішній час може бути синонімічним минулому і майбутньому, а отже синкретичними. Наприклад:

(1) *Je quitte à l'instant mon ami*

(2) *Le mariage a lieu dans trois jours*

Контекстна синонімія дієслівних часових форм пов'язана з потенційним обсягом семантики цих форм і з динамічним уявленням межі (1, аналіз мовленнєвої діяльності) між значенням форм у системі і (2, аналіз явищ конкретних фактів) з семантичними частками в композиції грамаатичного значення кожної форми [6, с. 13–16; 9, с. 197].

Отже, в плані минулого часу індикатив володіє двома простими формами: простим минулим (*Passé simple*) та імперфектом (*Imparfait*), у плані теперішнього – теперішнім часом (*Présent*), у плані майбутнього – двома формами: "категоричним майбутнім" (*Futur simple*) та гіпотетичним майбутнім (*Futur dans le passé*) [5, с. 178].

Слід зазначити, що по широті на осі часового генезису розташовані форми реальних часів, а по довжині розташований модальний генезис індикативу, який має кілька попередніх до нього етапів, що представлені такими означувальними, як інфінітив, герундій, прислівник, бажальний спосіб. Ці означувальні модальної хронології протиставляються означувальним у реальній хронології (рис. 4).

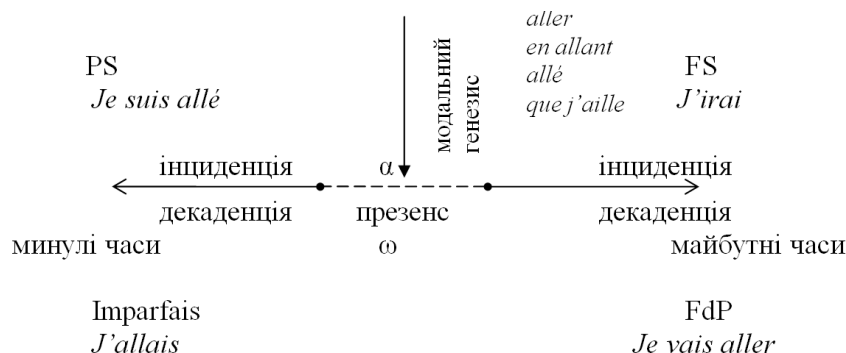

Рис. 4.

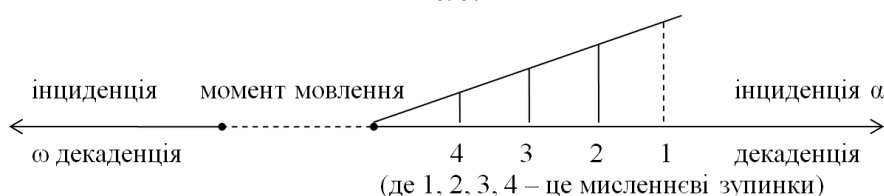
3. Позиційна інтерпретація форм майбутнього часу

3.1. Futur simple

У системі французької мови простий майбутній час (Futur simple, далі – FS) характеризується як інцидентний час, що містить частку майбутнього – α і несе у собі значення еферентного, тобто такого, що виходить із презенса часу. Композиційна структура FS передбачає, що в лінгвістичній свідомості мовця, з одного боку, здійснюється посилення для представлення можливої дії в майбутньому, а з іншого боку, здійснюється зусилля, щоб уникнути частки минулого часу (ω) – складової теперішнього часу, щоб зуміти представити можливу дію в майбутньому поза зв'язком або в залежності від теперішнього часу висловлювання.

Наявність інциденції, тобто спрямованості у майбутнє, в композиційному складі FS передбачає різноманітні відтінки характеристики дії, які відповідають зупинкам на виборі актуалізації: віддалена, невизначена дія в майбутньому, а також наближення майбутнього часу до моменту мовлення. Механізм актуалізації дискурсивних значень FS як звуження його семантичного значення (від максимально розширеного до максимально стягнутого, наближеного до теперішнього моменту висловлювання) буде виглядати так (рис. 5):

Рис. 5.

1. Позиція "широкого" майбутнього, що виражається формою FS, відповідає мисленнєвій зупинці 1 на векторі актуалізації даної граматичної форми (позиція 1, рис. 5), що може бути проілюстровано наступним прикладом:

(3) *Je vous monterai un jour tout mes talents.*

У наведеному прикладі дія експліцитно віднесена до невизначеного моменту 1 у майбутньому різними обставинами часу, що відкривають широку, невідому або віддалену перспективу її виконання. Такі обставини часу роблять семантичний обсяг цієї форми максимально широким. Функція обставин часу, таких як *un jour, la prochaine fois*, полягає в тому, щоб показати той інтервал, який відділяє початок дії від моменту мовлення. Як бачимо, поступове звуження семантичного обсягу регулюється за допомогою обставин часу, які вказують на зменшення часового інтервалу.

2. Далі на шкалі звуження часової відстані, що передається обставинами часу, розташовуються обставини на кшталт *demain, demain matin, demain soir*, наприклад:

(4) *Demain matin, nous réglerons tous nos affaires.*

3. Обставини часу на зразок *lors de la journée, dans la journée, plus tard dans la journée, aujourd'hui un peu plus tard* і т. ін. значно звужують семантичний обсяг FS до рамок одного дня і наближають значення майбутньої дії до моменту мовлення (позиція 2, рис. 5.), наприклад:

(5) *Je vous **dérangerai** un peu plus tard.*

4. Нарешті, позиція "вужького" майбутнього часу реалізується при позначенні наближення до моменту мовлення майбутньої дії і потребує маркерів, які в експліцитний спосіб виражають здійснення дії, найближчої до моменту мовлення. Такими маркерами здебільшого є так звані маркери неметричного часу: *dans un seconde, dans quelques minutes*, або звичайні маркери так званого гномічного часу – *maintenant, tout à l'heur, tout de suite, bientôt, en ce moment*, наприклад:

(6) *Nous **finirons** notre histoire dans une minute.*

Отже, надамо традиційне розташування дискурсивних маркерів F.s. на векторі актуалізації граматичної форми FS.

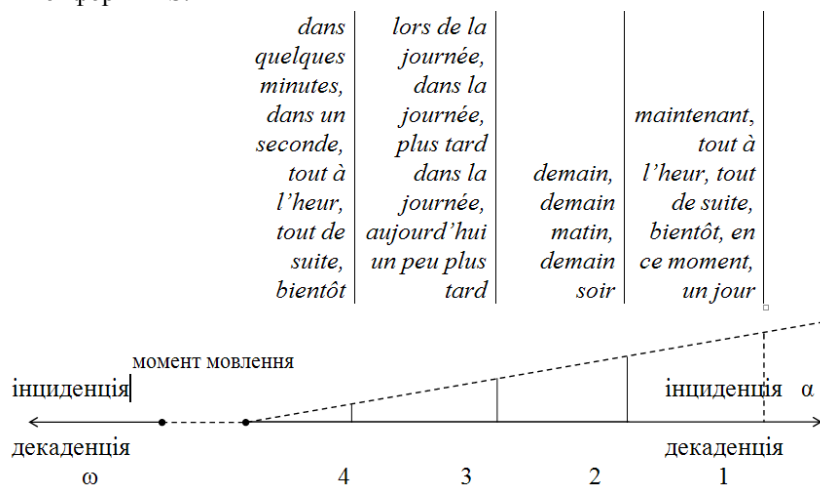

Рис. 6.

Слід зазначити, що часовий інтервал, зазначений у рис. 5, може бути змінений у бік зменшення або збільшення залежно від часових кластерів, які існують у лінгвістичній свідомості мовця.

Так, рух думки під час актуалізації дискурсивних значень FS направлений від невизначеного майбутнього моменту, широкого або вужького, до теперішнього часу та співвідноситься з моментом мовлення.

3.2. Futur immédiat

Аналітична форма Futur immédiat (далі FIm) складається з двох елементів – дієслова *aller* в особовій формі теперішнього часу та інфінітива змістового дієслова. Перший елемент цієї форми формується в дійсному способі та передається презенсом. Це означає, що він складається з двоконпонентної композиції – частки майбутнього (α) та частки (ω), що ж стосується другого елемента – інфінітива змістового дієслова, то за теорією Г. Гійома, інфінітив формується в модальному генезисі та, будучи потенційним часом (час *in posse*), звернений до майбутнього.

Основне концептуальне значення дієслова *aller* (рух вперед) у поєднанні з нероз'єднаним уявленням про дію, яка виражена в інфінітиві, співпадає у свідомості мовця з ідеєю про рух, спрямованості до виконання дії. Дієслово *aller* приєднує до себе інфінітив, наповнюючи втрачену матерію, і стає разом з інфінітивом аналітичною конструкцією або, як її називає Г. Гійом – біномом.

Завдяки дієслову *aller*, дія, що ним передається, розташовується на часовій осі у відрізьку майбутнього часу. Але її позиція на часовій осі є мінімально скороченою та стиснутою до ототожнення майбутнього часу з теперішнім [5, с. 180].

Композиційний склад FIm також передбачає різноманітні відтінки характеристики дії, що відповідає різним позиціям (або зупинкам) на векторі актуалізації: ближня майбутня дія та значення здійснення передбачуваної дії в майбутньому.

Механізм актуалізації дискурсивних значень FIm як звуження його семантичного обсягу (від максимально розширеного, наближеного до теперішнього моменту висловлювання, до звуженого, максимально віддаленого від моменту висловлювання) буде виглядати так (рис. 7):

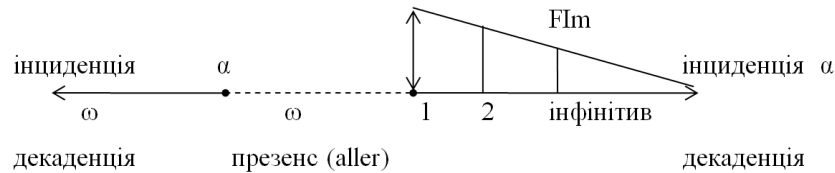

Рис. 7.

1. Позиція 1 на рис 7. фіксує дію, виражену FIm, як таку, що безпосередньо йде за моментом мовлення і як таку, що походить від неї, наприклад:

(7) *Je suis ravie de vous saluer dans ma maison. On va y entrer.*

У наведеному прикладі дія, що виражена FIm, перетинає кордон інциденції майбутнього часу й інциденцію теперішнього часу та передає ідею неминучого здійснення дії, тобто відповідає максимально розширеному семантичному обсягу даної граматичної форми. Така форма здатна передавати найближче неминуче майбутнє і без маркерів часу, оскільки сама є семантично маркованою. У випадку, коли мовець бажає передати максимально наближену або безпосередню дію але сам контекст мовлення на це не вказує, можливе додавання маркерів, що вказують на миттєве виконання дії, таких як *maintenant, en ce moment, tout de suite, tout à l'heure, bientôt*, які є граматично синонімічними, а тому надлишковими показниками безпосередньої найближчої майбутньої дії за наявності відповідного, зрозумілого контексту, наприклад:

(8) – *Vous avez une dette à me rendre*

(8.1) *J'insiste que vous me rendiez*

Vous allez me le rendre tout de suite

=

(8.2) *Vous devez me le rendre tout de suite*

Позиція значення близького майбутнього, що виражається в реченні (8) за допомогою FIm, також відповідає позиції 1 на векторі актуалізації даної граматичної форми, оскільки завдяки обставині часу *tout de suite* майбутня дія максимально наближається до теперішнього часу висловлювання, а це свідчить про те, що семантичний обсяг FIm при цьому максимально розширюється. Але реальна значущість виходить далеко за межі семантики. Речення 8.1 та 8.2 переконливо доводять, що так звана "надлишковість" вживання граматичного засобу (FIm) та лексичного (*tout de suite*) одночасно насправді мають подвійне значення, з одного боку, в такий спосіб уточнюється контекст, справжня мета, а за іншого, виявляється модальна спрямованість цього висловлювання, яке демонструє наполегливу вимогу. Таке модальне значення дії, вираженої за допомогою FIm та маркера часу, розташовує цю дію по довжині модального генезису індикатива.

2. У випадку, коли метою мовця є віддалення факту здійснення неминучої дії, форма FIm потребує вживання маркерів, які експліцитно не наближують, а навпаки, віддаляють здійснення дії від моменту мовлення, наприклад:

(9) *Je vais avoir trente ans dans dix jours*

У даному випадку мовець за допомогою обставини часу *dans dix jours* показує той інтервал, який відділяє майбутню подію від моменту мовлення (позиція 2 на рис. 7).

Віднесення дії до невизначеного моменту в майбутньому при вживанні FIm може реалізуватися за допомогою обставин часу, таких як *la prochaine fois*, що відповідає позиції 1 на рис. 6 (*un jour*), наприклад:

(10) *La prochaine fois je vais demander la permission avant d'entrer*

На відміну від попередніх прикладів вживання FIm, у яких дистантність виконання дії від моменту мовлення незначна, дія в (10) віднесена до невизначеного моменту, а отже не подовжена в часі – вона є невизначеною, але зберігає намір мовця. При формуванні значення віддаленого майбутнього (як в позиціях 2 та 3 на рис. 6) семантичний обсяг F.Im. максимально звужується (рис. 8).

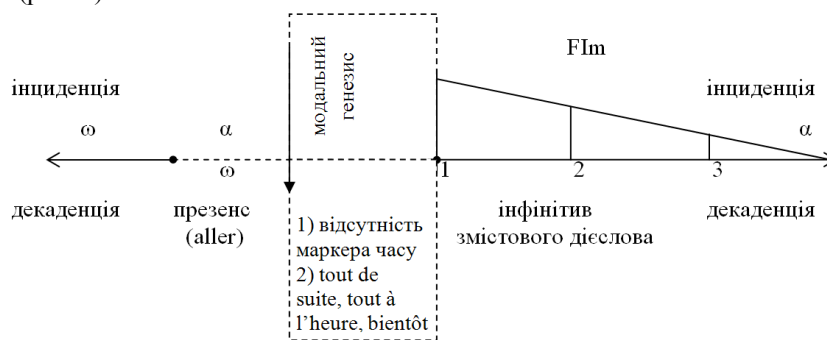

Рис. 8.

На відміну від FS, рух думки під час актуалізації дискурсивних значень FIm спрямований від теперішнього часу до невизначеного моменту в майбутньому, оскільки FIm має залежність від теперішнього часу висловлювання, що значно звужує семантичний обсяг даної граматичної форми.

3.3. Futur dans le passé

Будь-яка майбутня дія – це дія певною мірою передбачувана, уявна. Певна частина гіпотетичності притаманна і формі простого майбутнього (Futur simple). Але форма "гіпотетичного майбутнього" (Futur dans le passé, далі – FdP) містить посилену сему передбачуваності. За місцем утворення або позиції в системі мови, гіпотетичне майбутнє передуює формі майбутнього категоричного. Отже, заміна форми категоричного майбутнього формою гіпотетичного майбутнього представляє собою декаденцію, тобто рух, звернутий назад, від слідування до передуювання. У таких випадках декаденція призводить до вживання футуральної форми із закінченням -ait [2, с. 95].

1. Рівень утворення гіпотетичного майбутнього, що виражається формою Futur dans le passé, розташовується як на нижньому рівні шкали "протікання" часу (декаденція), так і на верхньому рівні. Наведемо кілька прикладів:

(11) *Nous avons annoncé que nous réussirions coûte que coûte*

З прикладу зрозуміло, що дія головного речення, яка виражена за допомогою Passé composé, відноситься до моменту в минулому, хоч і передає ідею майбутнього за допомогою FdP. Таким чином, вживання Passé composé в головному реченні відкидає подію, яка передається в підрядному, на нижній часовий рівень – декаденцію. Схематично процес утворення такої дії буде виглядати так (рис. 9):

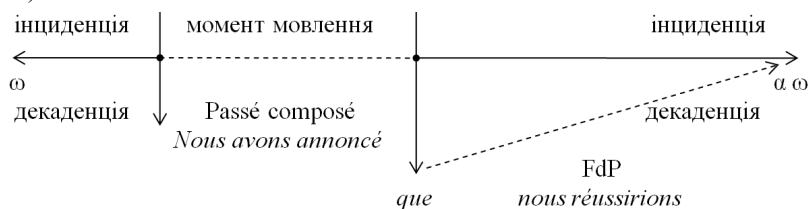

Рис. 9.

2. Як зазначалося, гіпотетичний майбутній час разом з претерітом передбачає одночасно на двох рівнях формування поняття про перетин часу і самої дії. Окрім системного вживання гіпотетичного майбутнього, воно здатне виступати в якості "комутатора", який переносить дію, що морфологічно належить плану минулого (декаденції), у план ймовірного майбутнього (інциденції), наприклад:

(12) *Si nous travaillions beaucoup nous réussirions*

У наведеному прикладі діє так звана "понятійна" декаденція, тобто абстрактна хронологія між ідеями. В умовному складному реченні наявні умова та наслідок. Умова логічно передуює наслідку в часі. Отже, якщо наслідок представлений у формі гіпотетичного майбутнього, то і форма умови повинна бути формою декаденчною, тобто імперфектом. Побудуємо схематичний образ такого утворення (рис. 10):

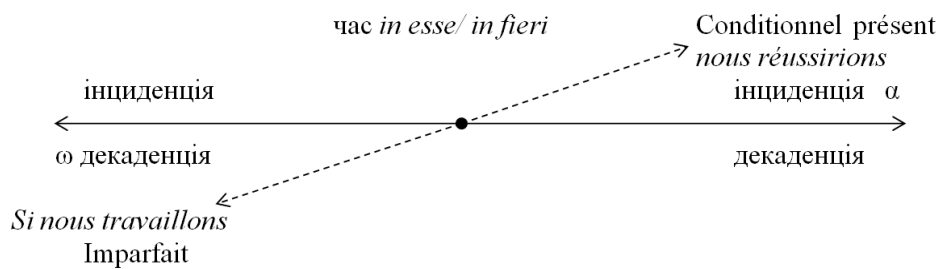

Рис. 10.

Форми майбутнього категоричного (Futur simple) не позбавлені відтінку гіпотетичності, але тільки в тому сенсі, у якому будь-яка майбутня дія стверджується як неминуча, але в реальності може не здійснитися, не актуалізуватися. Слід також зазначити, що проста і складна форми гіпотетичного майбутнього розрізняються не за ознакою часу, а за принципом завершеності дії. Проста форма передає припущення майбутньої дії, яка відноситься до моменту мовлення, а отже ця дія ще може відбутися. Складна форма позначає дію, яка припускається в минулому, а це означає, що вона не відбулась і вже не відбудеться.

3.4. Futur antérieur

Складний відносний майбутній час вживають у тому випадку, коли: 1) в складному реченні підрядне вводиться вказівкою на момент часу, який виражають за допомогою сполучників *tandis que, lorsque, quand*, тобто коли має місце інциденція та 2) в самостійному реченні, коли наявний маркер часу, що вказує на короткий проміжок часу, який залишається до виконання дії від моменту мовлення, що відповідає позиції 4 на рис. 6, наприклад:

(13) *Je t'inviterai lorsque j'aurai fini mon travail*

(14) *Dans dix minute j'aurai fini mon travail*

Схематично це передаємо так (рис. 11–12):

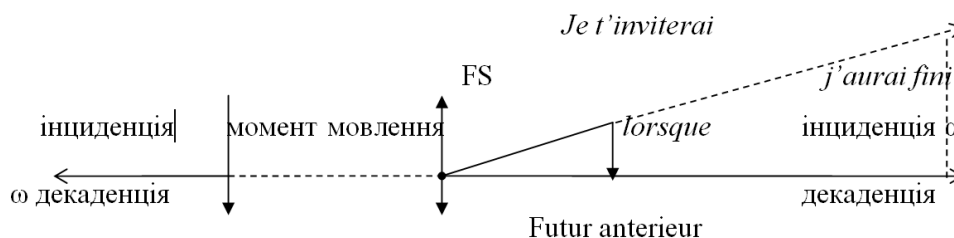

Рис. 11.

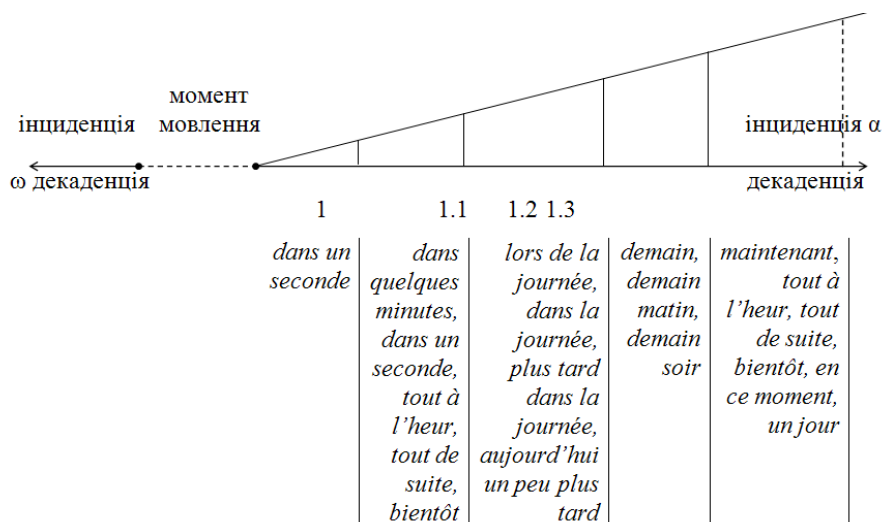

Рис. 12.

Отже, рух думки під час актуалізації дискурсивних значень FA спрямований до визначеного майбутнього моменту, який зафіксовано або за допомогою сполучника часу, або за допомогою обставин часу, які апелюють до визначеного більш-менш "вузького" майбутнього моменту.

Згідно з теорією психосистематики правила функціонування мовної форми пояснюються її позицією в системі мови, і тільки ця позиція може зумовити будь-яке вживання форми в мовленні як таке, що регламентоване її загальним поняттєвим значенням. Як бачимо, форми індикатива передають останній етап формування уявлення про час, а отже і формування образу часу. Образ часу, що минає, представлений дієслівними формами минулого часу, а образ часу, що настає, – формами майбутнього. Точкою поділу слугує теперішній час. По один бік від теперішнього часу, який складається з частки минулого і частки майбутнього, перебуває минулий час, який маркує минулі дії, по другий бік – майбутній, що передає дії, які настануть. Підсумуємо графічний бік представленого дослідження у вигляді композиції часу за Г. Гійомом (рис. 13).

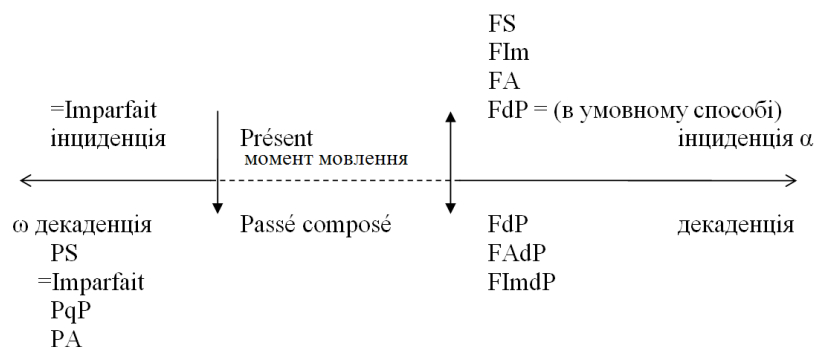

Рис. 13.

Виконане дослідження дало підстави зробити такі висновки:

1. Теорія психосистематики Г. Гійома вивчає ментальну структуру мови через мовленнєву структуру, яка від неї залежить. Аналізуючи часові форми дієслова, Г. Гійом використовував метод позиційної лінгвістики, який передбачає спостереження над формоутворюючою роботою

думки, що формує поняття. Під час актуалізації форм FS та FIm відбувається розширення або звуження семантичного обсягу їх систематичного (інваріантного) значення шляхом зупинки думки в необхідній точці, де актуалізатором виступає певний контекст, маркери часу (обставини часу), сполучники часу, які оточують ці граматичні форми. На відміну від FS, рух думки при актуалізації дискурсивних значень FIm спрямований від теперішнього часу до невизначеного майбутнього моменту, оскільки FIm має залежність від теперішнього часу висловлювання, що значно звужує семантичний обсяг даної граматичної форми. Крім того, на відміну від FL, FIm перебуває в зоні модального генезису. Рух думки під час актуалізації дискурсивних значень форм FS та FIm у лінгвістичній свідомості мовця проходить у різних напрямках. Комунікативні значення FS та FIm формуються під час взаємодії системного значення, лівого та правого оточення у висловлюванні, ситуації в цілому і займають певну позицію на векторі актуалізації.

2. Актуалізації форм FdP та FA відрізняються одна від одної ступенем гіпотетичності, але разом з FIm відзначаються найвищим ступенем вірогідності виконання дії, оскільки вони завжди мають маркери, що вказують на умови її виконання. FdP є гіпотетичним майбутнім часом, який передує формі FS у системі мови, але представляє собою декаденцію, оскільки в процесі руху думки змінює свою позицію і представляє дію, звернену назад. FdP – це один з двох часів, який разом з *Imparfait*, перебуває одночасно на двох рівнях формування образу часу – на рівні декаденції і на рівні інциденції. Якщо на рівні декаденції він виражає майбутню дію, звернену в минуле, то на рівні інциденції він переходить із індикатива (час *in esse*) до умовного способу, тобто до другого рівня формування уявлення про час (*in fieri*), і таким чином переносить дію до царини ймовірного майбутнього (інциденції).

ЛІТЕРАТУРА

1. Гийом Г. Принципы теоретической лингвистики / Г. Гийом; [общ. ред., послесловие и коммент. Л. М. Скредлиной]. – М.: Прогресс, 1992. – 224 с.
2. Реферовская Е. А. Философия лингвистики Г. Гийома : курс лекций по языкознанию / Е. А. Реферовская. – СПб.: Академический проект, 1997. – 126 с.
3. Закамулина М. Н. Философское время в языке: между феноменологическим и классическим пониманием / М. Н. Закамулина // *Moderní vymoženosti vedy* : [Materiály IX mezinárodní vědecko-praktická konference. Díl 39. Filologické vedy], (27 ledna – 05 února 2013 roku). – Praha : Publishing House “Education and Science”, 2013. – 6 p.
4. Игнатъева Т. Г. Инциденция как общеметодологическое обоснование лингвистических исследований / Т. Г. Игнатъева // *Вестник НГУ. Серия “Лингвистика и межкультурная коммуникация”*. – 2007. – Вып. 1. – Т. 5. – С. 114–119.
5. Новикова М. О. Позиционный анализ форм будущего времени Futur Simple (FS) и Futur Immediat (FIm) в современном французском языке / М. О. Новикова // *Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена*. – 2007. – Вып. 44. – Т. 18. – С. 178–181.
6. Скредлина Л. М. Методическая разработка и учебные задания к спецкурсу “Грамматическая синонимия” / Л. М. Скредлина. – Ленинград, 1984. – 48 с.
7. Скредлина Л. М. Систематика языка и речевой деятельности. Лекция / Л. М. Скредлина. – Ленинград, 1980. – 38 с.
8. Guillaume G. Langue et la science du langage / G. Guillaume. – Paris: Librairie A.-G. Nizet, Québec : Presses de l’Université Lavale, 1969. – 226 p.
9. Guillaume G. Grammaire particulière du français et grammaire générale / G. Guillaume // *Leçons de linguistique de Gustave Guillaume publiées par Roch Valin*. – 1948–1949. – Série C. – Les Presses de l’Université Lavale, Québec, – 1973. – 400 p.

Дата надходження до редакції 01.12.2015